

STUDIA JUDAICA

- R. ABBA, „The Origin and Significance of Hebrew Sacrifice”, *Biblical Theology Bulletin* 7 (1977) 123-138.
- F. ALPERT, *Getting Jerusalem Together. Your Historical Guide to Jerusalem Throughout the Ages*, Jerusalem 1984.
- K. AMSTRONG, *Jerozolima. Miasto trzech religii*, tłum. B. Cendrowska, Warszawa 2000.
- G.A. ANDERSON, *Sacrifices and Offerings in Ancient Israel: Studies in their Social and Political Importance*, HSM 41, Atlanta 1987.
- G.A. ANDERSON, „Sacrifice and Sacrificial Offerings”, *ABD V*, 870-886.
- Apokryfy Starego Testamentu*, oprac. R. Rubinkiewicz, Warszawa 2000².
- M. BAIGENT, R. LEIGH, *The Dead Sea Scrolls Deception. The Sensational Story behind the Religious Scandal of the Century*, London 1991.
- D. BARTHÉLEMY, J.T. MILIK, *Discoveries in the Judaean Desert I*, [1Q30 frg 1,4], Oxford 1955.
- „Bat kol”, w: *Dictionary of Judaism in the Biblical Period. 450 B.C.E. to 600 C.E.*, red. J. Neusner, Peabody 1996, 83.
- A.I. BAUMGARTEN, „*Korban and the Pharisaic Paradosis*”, *JANES* 16-17 (1984-85), 5-17.
- P. BEAUCHAMP, „Propositions sur l’alliance de l’Ancien Testament comme structure centrale”, *RSR* 58 (1970) 161-175.
- A. BEN-DAVID, *Talmudische Ökonomie*, Hildesheim - New York 1974.
- S. BIELECKI, „Starotestamentalne kalendarze liturgiczne”, w: *Życie religijne w Biblii*, red. G. Witaszek, Lublin 1999, 267-286.
- M. BIELECKI, *Zapomniany świat Sumerów*, Warszawa 1996.
- T. BRZEGOWY, „Teologia kultu Bożego u Kronikarza”, *AK* 99,1 (1982) 429-442.
- J.A. CALLAWAY, „Osiedlanie się w ziemi Kanaan. Okres sędziów”, w: *Starożytny Izrael. Od czasów Abrahama do zburzenia Jerozolimy przez Rzymian*, tłum. W. Chrostowski, Warszawa 1994, 89-132.
- A. CAQUOT, „La religione di Israele dalle origini alla cattività babilonese”, w: *Storia dell’ebraismo*, red. H.-C. Puech, tłum. M.N. Pierini, Roma - Bari 1993, 3-108.
- A. CAQUOT, „Il giudaismo dalla cattività babilonese alla rivolta di Bar-Kokheba”, w: *Storia dell’ebraismo*, red. H.-C. Puech, tłum. M.N. Pierini, Roma - Bari 1993, 109-182.

- S. CAVALETTI, *Il giudaismo intertestamentario*, Leggere oggi la Bibbia 3.14, Brescia 1991.
- J.H. CHARLESWORTH, „Forgiveness”, *ABD* II, 833-835.
- J.H. CHARLESWORTH, „Pseudoepigrafy”, w: *Encyklopedia biblijna*, red. P.J. Achtemeier, red. wyd. polskiego W. Chrostowski, Warszawa 1999, 1025-1031.
- W. CHROSTOWSKI, „Żydowskie tradycje interpretacyjne pomocą w zrozumieniu Biblii”, *CT* 66 (1996) 1, 39-54.
- R.J. COGGINS, *Samaritans and Jews*, London 1975.
- S.J.D. COHEN, *From the Maccabees to the Mishnah*, Philadelphia 1987.
- S.J.D. COHEN, „Panowanie rzymskie. Powstanie żydowskie i zburzenie Drugiej Świątyni”, w: *Starożytny Izrael. Od czasów Abrahama do zburzenia Jerozolimy przez Rzymian*, tłum. W. Chrostowski, Warszawa 1994, 285-325.
- F. CROSS, *The Ancient Library of Qumran and Modern Biblical Studies*, Grand Rapids 1980.
- H. DANIEL-ROPS, *Życie codzienne w Palestynie w czasach Chrystusa*, tłum. J. Lasocka, Warszawa 1994.
- A. DEISSMANN, *Light from the Ancient East*, London² 1965.
- Dictionary of Judaism in the Biblical Period (450 B.C.E. to 600 C.E.)*, wyd. J. Neuser, W. Scott Green, New York 1996.
- C. DIMIER, *The Old Testament Apocrypha*, New York 1964.
- A. DI NOLA, *Ebraismo e giudaismo*, Roma 1996.
- A. DUPONT-SOMMER, „Le problème de Qumran”, *RHPR* 35 (1955) 1, 87-99.
- W. EICHRODT, *Theology of the Old Testament*, I, Old Testament Library, tłum. J. Baker, London 1961⁶.
- M. ELIADE, I.P. COULIANO, „Judaizm” w: *Słownik religii*, tłum. A. Kuryś, Warszawa 1994, 157-168.
- D. FLUSSER, *The World History of the Jewish People*, Jerusalem 1977.
- G. FOHRER, *Fede e vita nel giudaismo*, Studi biblici 69, tłum. V. Gatti, Brescia 1984.
- G. FOOT MOORE, *Judaism in the First Centuries of the Christian Era. The Age of the Tannaim*, I-II, New York 1974².
- S. FREYNE, *Galilee from Alexander the Great to Hadrian, 323 B.C.E. to 133 C.E.: A Study of Second Temple Judaism*, Wilmington - Notre Dame 1980.

- M. FRIEDMAN, „Tradycja rodzinna w judaizmie”, *CT* 66 (1996) 2, 39-48.
- S. GADECKI, *Wstęp do ksiąg prorockich Starego Testamentu*, Gniezno 1993.
- B. GEMSER, „The *rib-* or Controversy Pattern in Hebrew Mentality”, w: *Wisdom in Israel and the Ancient Near East*, VTS 3, Leiden 1955.
- H. VON GLASENAAP, „Judaizm”, w: *Judaizm*, red. M. Dziwisz, tłum. S. Łypacewicz, Kraków 1990, 9-38.
- E.R. GOODENOUGH, *An Introduction to Philo Judaeus*, New Haven 1940.
- L.L. GRABBE, „The Scapegoat Tradition: a Study in Early Jewish Interpretation”, *Journal for the Study of Judaism in the Persian, Hellenistic and Roman Period* 18 (1987) 152-167.
- M. GRANT, *Dawne dzieje Izraela*, tłum. J. Schwakopf, Warszawa 1991.
- G.B. GRAY, *Sacrifice in the Old Testament*, New York 1925.
- F.E. GREENSPAHN, „Hagiographa”, w: *Harper's Bible Dictionary*, wyd. P. Achemeier, San Francisco 1985, 367.
- E. GUGENHEIM, „Il giudaismo dopo la rivolta di Bar-Kokheba”, w: *Storia dell'ebraismo*, red. H.-C. Puech, tłum. M.N. Pierini, Roma - Bari 1993, 183-234.
- M. HADAS-LEBEL, *Hillel. Maestro della Legge al tempo di Gesù*, Casale Monferrato 2002.
- H. HARAN, *Temples and Temple Service in Ancient Israel*, Oxford 1978.
- R.T. HERFORD, *Christianity in Talmud and Midrash*, London 1903.
- T. HERGESEL, *Jahwizm*, Rozumieć Biblię, Stary Testament 1, Kraków 1990.
- „Herodians”, w: *Harper's Bible Dictionary*, ed. P.J. Achtemeier, San Francisco 1985, 388.
- G. HERRGOTT, „Herodianie”, w: *Praktyczny słownik biblijny*, red. A. Grabner-Haider, tłum. T. Mieszkowski, P. Pachciarek, Warszawa 1995, 422.
- A.J. HESCHEL, „Mitologia Żydów”, w: *Judaizm*, red. M. Dziwisz, tłum. K. Stark, Kraków 1990, 135-148.
- „Hillel the Elder”, w: *Dictionary of Judaism in the Biblical Period (450 B.C.E. to 600 C.E.)*, wyd. J. Neuser, W. Scott Green, New York 1999, 293-294.
- G. HÖLSCHER, *Die Quellen des Josephus für die Zeit vom Exil bis zum Jüdischen Kriege*, Leipzig 1904.
- K. HRUBY, „La fête de la Pentecôte dans la tradition juive”, *BVChr* 63 (1965) 47.

- H. HUBERT, M. MAUSS, „Essai sur la nature et la fonction du sacrifice”, *L'année sociologique* 2 (1899) 29-138.
- L.W. HURTADO, „First-Century Jewish Monotheism”, *JSNT* 71 (1998) 3-26.
- Jak modlą się Żydzi. Antologia modlitw*, oprac. M. Tomal, Warszawa 2000.
- A.S. JASIŃSKI, „Elementy eschatologii starotestamentalnej”, *SS* 5 (2001) 13-30.
- T. JELONEK, *Schemat Miszny*, Kraków 2001.
- J. JEREMIAS, *Jerusalem in the Time of Jesus*, London - Philadelphia 1969.
- „Judaism”, w: *Dictionary of Judaism in the Biblical Period (450 B.C.E. to 600 C.E.)*, ed. J. Neuser, W. Scott Green, 346-350.
- N. KAMERAZ-KOS, *Święta i obyczaje żydowskie*, Warszawa 2000².
- S.T. KIMBROUGH, „The Concept of the Sabbath at Qumran”, *RQ* 20 (1966) 483-502.
- H. KIPPENBERG, *Garizim und Synagoge*, Berlin 1971.
- J. KLINKOWSKI, „Aktualizacja biblijnej idei jubileuszów”, w: *Na progu trzeciego tysiąclecia. Refleksja teologiczna w środowisku legnickim*, red. B. Drożdż, Legnica 2001, 117-142.
- A. KONDRACKI, „Pochodzenie i szczególny charakter rytuału ofiarniczego Izraela”, w: *Życie religijne w Biblii*, red. G. Witaszek, Lublin 1999, 205-224.
- R. KRAFT, G. NICKELSBURG, *Early Judaism and Its Modern Interpreter*, Philadelphia - Atlanta 1986.
- J.S. KSELMAN, „Forgiveness”, *ABD* II, 831-833.
- P. KYLE McCARTER, „Okres patriarchów. Abraham, Izaak i Jakub”, w: *Starożytny Izrael. Od czasów Abrahama do zburzenia Jerozolimy przez Rzymian*, tłum. W. Chrostowski, Warszawa 1994, 23-60.
- H. LANGKAMMER, „Kapłaństwo i kapłani Starego Przymierza”, w: *Życie religijne w Biblii*, red. G. Witaszek, Lublin 1999, 141-156.
- H. LANGKAMMER, „Znaczenie religijne ofiary w Izraelu”, w: *Życie religijne w Biblii*, red. G. Witaszek, Lublin 1999, 225-238.
- E. LANGTON, *Essentials of Demonology. A Study of Jewish and Christian Doctrine, its origin and development*, London 1949.
- W.S. LaSOR, „The Dead Sea Scrolls”, w: *The Expositor's Bible Commentary with the New International Version*, Grand Rapids 1978, I, 395-408.

- J. LEGOWICZ, „Judaizm i filozofia grecko-rzymska”, w: *Judaizm*, red. M. Dziwisz, Warszawa 1990, 203-212.
- A. LEMAIRE, „Zjednoczone królestwo. Saul, Dawid i Salomon”, w: *Starożytny Izrael. Od czasów Abrahama do zburzenia Jerozolimy przez Rzymian*, tłum. W. Chrostowski, Warszawa 1994, 133-164.
- J. LEMAŃSKI, *Pięcioksiąg dzisiaj*, SB 4, Kielce 2002.
- H. LEMPA, „Modlitwa codzienna w judaizmie”, *WPT* 4 (1996) 1, 47-61.
- J. LEWY, „The Feast of the 14th Day of Adar”, *HUCA* 14 (1939) 127-151.
- L.I.A. LEVINE, „Okres hellenistyczny. Aleksander Wielki. Powstanie i upadek dynastii hasmonejskiej”, w: *Starożytny Izrael. Od czasów Abrahama do zburzenia Jerozolimy przez Rzymian*, tłum. W. Chrostowski, Warszawa 1994, 247-284.
- S. LOWY, *The Principles of Samaritan Exegesis*, Leiden 1977.
- S. ŁACH, *Rozwój ofiar w religii starotestamentowej*, Sprawy Biblijne 24, Poznań 1970.
- F. MANNS, *Leggere la Mišnah*, Studi biblici 78, tłum. G. Busi, Brescia 1984.
- B. MARCONCINI, *Profeti e apocalittici*, Logos. Corso di Studi Biblici 3, Torino 1995.
- „Masada”, w: *Dictionary of Judaism in the Biblical Period (450 B.C.E. to 600 C.E.)*, ed. J. Neuser, W. Scott Green, 413-415.
- H.E. DEL MEDICO, „Le cadre historique des fêtes de Hanukkah et de Purîm”, *VT* 15(1965) 238-270.
- G. MAYER, „נזר nzt”; *TDOT* IX, 306-311.
- R. MEYER, „Saddoukai`o””, *TDNT* VII, 35-54.
- R. MEYER, „Farisai`o””, *TDNT* IX, 11-35.
- S. MĘDALA, „List do Arcykapłana z Qumran (4QMMT) a ‘jad żmijowy’ faryzeuszów”, *CT* 64 (1994) 3, 47-72.
- S. MĘDALA, *Wprowadzenie do literatury międzytestamentalnej*, Biblioteka Zwojów. Tłó Nowego Testamentu 1, red. Z.J. Kapera, S. Mędała, Kraków 1994.
- J.T. MILIK, *Dziesięć lat odkryć na pustyni judzkiej*, Warszawa 1968.
- J.T. MILIK, *The Books of Enoch: Aramaic Fragments of Qumrân Cave 4*, Oxford 1976
- J. NEUSNER, *The Mishna: An Introduction*, Northvale 1989.
- J. NEUSNER, „Was Rabbinic Judaism Really ‘Ethnic?’”, *CBQ* 57 (1995) 281-305.

- A. DI NOLA, *Ebraismo e giudaismo*, Roma 1996.
- J.A. OVERMAN, W. SCOTT GREEN, „Judaism in the Greco-Roman Period”, ABD III, 1037-1054.
- R. PACIFICI, *Midrashim. Fatti e personaggi biblici nell'interpretazione ebraica tradizionale*, Milano 1997².
- A. PACIOREK, „Najstarsze święta w Izraelu”, w: *Życie religijne w Biblii*, red. G. Witaszek, Lublin 1999, 307-330.
- B. PONIŻY, „Drugorzędne akty kultu”, w: *Życie religijne w Biblii*, red. G. Witaszek, Lublin 1999, 239-256.
- J.D. PURVIS, „Samarytanie”, w: *Encyklopedia biblijna*, red. P.J. Achtemeier, red. wyd. polskiego W. Chrostowski, Warszawa 1999, 1079-1081.
- J.D. PURVIS, „Wygnanie i powrót. Od zniszczenia przez Babilonię do odbudowy państwa żydowskiego”, w: *Starożytny Izrael. Od czasów Abrahama do zburzenia Jerozolimy przez Rzymian*, tłum. W. Chrostowski, Warszawa 1994, 215-246.
- E. RABIN, „Żydowski dom”, w: *Judaizm*, red. M. Dziwisz, tłum. W. Sawicki, Kraków 1990, 103-115.
- G. VON RAD, *Teologia Starego Testamentu*, tłum. B. Widła, Warszawa 1984.
- O.S. RANKIN, *The Origins of the Festival of Hanukkah: The Jewish New-Age Festival*, Edinburgh 1930.
- D.M. RHOADS, *Israel in Revolution, 6-74 C.E.: A Political History based on the Writings of Josephus*, Philadelphia 1976.
- H. RIGGER, *Allgemeine Einleitung in das AT*, na prawach manuskryptu, Bressanone 2002.
- H. RIGGER, *Zentrale Themen des AT*, na prawach manuskryptu, Bressanone 2002.
- M. ROSIK, „Burial Customs in the Land of the Bible from the Chalcolitic Period to the Herodian Period (4300 B.C.E. – 70 A.D.). General View”, *Przegląd Archeologiczny* 49 (2001) 47-58.
- M. ROSIK, *Judaizm u początków ery chrześcijańskiej*, Rozprawy Naukowe 46, Wrocław 2003.
- R. RUBINKIEWICZ, „Starożytne kalendarze Bliskiego Wschodu”, w: *Życie religijne w Biblii*, red. G. Witaszek, Lublin 1999, 257-266.
- R. RUBINKIEWICZ, „Lewici”, w: *Życie religijne w Biblii*, red. G. Witaszek, Lublin 1999, 157-166.

- R. RUMIANEK, „Rola krwi w Starym Testamencie”, *STV* 23,1 (1985) 77-83.
- A.J. SALDARINI, *Pharisees, Scribes and Sadducees in Palestinian Society*, Edinburgh 1988.
- E.P. SANDERS, *Il giudaismo. Fede e prassi (63 a.C.-66 d.C.)*, Brescia 1999.
- E.P. SANDERS, *Jewish Law from Jesus to the Mishnah*, London – Philadelphia 1990.
- N.M. SARNA, „Izrael w Egipcie. Pobyt w Egipcie i Wyjście”, w: *Starożytny Izrael. Od czasów Abrahama do zburzenia Jerozolimy przez Rzymian*, tłum. W. Chrostowski, Warszawa 1994, 61-88.
- C. SCHEDL, *Historia Starego Testamentu*, I-V, Tuchów 1995.
- L. SCHIFFMAN, *The Halakha at Qumran*, Leiden 1975.
- N. SCHUR, *History of the Samaritans*, Frankfurt 1989.
- E. SCHÜRER, *Storia del popolo giudaico al tempo di Gesù Cristo (175 a.C. - 135 d.C.)*, I-II, Biblioteca di storia e storiografia dei tempi biblici 6, tłum. V. Gatti, Brescia 1987.
- B.L. SHERWIN, „'A wy za kogo Mnie uważacie' (Mk 8,29) - odpowiedź żydowska”, *CT* 63 (1993) 2, 9-25.
- M. SIEMIENSKI, *Księga świąt i obyczajów żydowskich*, Warszawa 1993.
- R.A. SIKORA, „Kapłaństwo po niewoli babilońskiej”, w: *Życie religijne w Biblii*, red. G. Witaszek, Lublin 1999, 181-192.
- R.A. SIKORA, „Rytuał składania ofiar w Starym Testamencie”, w: *Życie religijne w Biblii*, red. G. Witaszek, Lublin 1999, 193-204.
- J.L. SKA, *Introduzione alla lettura del Pentateuco. Chiavi per l'interpretazione dei primi cinque libri della Bibbia*, Bologna 2000³.
- J. SMITH, *Imagining Religion: From Babylon to Jonestown*, Chicago 1982.
- W.R. SMITH, *Lectures on the Religion of the Semites*, New York² 1969.
- J.A. SOGGIN, *Introduzione all'Antico Testamento. Dalle origini alla chiusura del Canone alessandrino. Con appendici sulle iscrizioni palestinesi della prima metà del I millennio a.C. e sui reperti manoscritti dei primi secoli dopo l'esilio*; Brescia 1987⁴.
- Starożytny Izrael. Od czasów Abrahama do zburzenia Jerozolimy przez Rzymian*, tłum. W. Chrostowski, Warszawa 1994.
- G. STEMBERGER, *Il Midrash. Uso rabbinico della Bibbia. Introduzione, testi, commenti*, Collana di studi religiosi, Bologna 1992.

- G. STEMBERGER, *Il Talmud. Introduzione, testi, commenti*, Collana di studi religiosi Bologna 1989².
- J. STRANGE, „Archaeology and the Religion of Judaism in Palestine”, *ANRW* 2 (1979) 1, 646–685.
- S. SZYMIK, „Ołtarze izraelskie”, w: *Życie religijne w Biblii*, red. G. Witaszek, Lublin 1999, 123-140.
- S. SZYMIK, „Żydowskie święta późniejsze”, w: *Życie religijne w Biblii*, red. G. Witaszek, Lublin 1999, 331-345.
- U. SZWARC, „Dzieci i ich wychowanie w Starym Testamencie”, w: *Życie społeczne w Biblii*, red. G. Witaszek, Lublin 1998, 227-247.
- U. SZWARC, „Świątynia jerozolimska”, w: *Życie religijne w Biblii*, red. G. Witaszek, Lublin 1999, 79-92.
- S.J. TANZER, „Judaizmy w I w. po Chr.”, w: *Słownik wiedzy biblijnej*, red. B.M. Metzger, M.D. Coogan, red. wyd. polskiego W. Chrostowski, Warszawa 1996, 275-279.
- A. TRONINA, „Kapłaństwo w Jerozolimie w okresie monarchii”, w: *Życie religijne w Biblii*, red. G. Witaszek, Lublin 1999, 167-180.
- A. UTERMAN, *Encyklopedia tradycji i legend żydowskich*, tłum. O. Zienkiewicz, Warszawa 1994.
- A. UTERMAN, „Rytuał w życiu Żydów”, w: *Judaizm*, red. M. Dziwisz, tłum. J. Zabierowski, Kraków 1990, 77-102.
- J. VanderKAM, „Dedication, Feast of”, *ABD* II, 123-125.
- J. VanderKAM, „Hanukkah: Its Timing and Significance According to 1 and 2 Maccabees”, *JSP* 1 (1987) 23–40.
- R. DE VAUX, *Ancient Israel. Its Life and Institutions*, London¹⁴ 1998.
- G. VERMES, *The Dead Sea Scrolls in English*, Hammondswoth 1980.
- G. VERMES, *The Dead Sea Scrolls: Qumran in Perspective*, London 1977.
- G. VERMES, *The Religion of Jesus the Jew*, Minneapolis 1993.
- H. VORGRIMLER, *Neues Theologisches Wörterbuch*, Freiburg - Basel - Wien 2000.
- G.E. WEIL, „Hanoukah, fête des lumières de la foi”, *BVChr* 66 (1965) 38-46.
- J. WELLHAUSEN, *Prolegomena zur Geschichte Israels*, Berlin 1905⁶.

- G. WITASZEK, „Centralizacja kultu”, w: *Życie religijne w Biblii*, red. G. Witaszek, Lublin 1999, 103-122.
- G. WITASZEK, „Teologia świątyni”, w: *Życie religijne w Biblii*, red. G. Witaszek, Lublin 1999, 93-102.
- H. WITCZYK, „Czasy święte”, w: *Życie religijne w Biblii*, red. G. Witaszek, Lublin 1999, 287-306.
- C.J.H. WRIGHT, „What Happened Every Seven Years in Israel? Old Testament Sabbatical Institutions for Land, Debt and Slaves”, *EvQ* 56 (1984) 129-201.
- D. WRIGHT, „The Gesture of Hand Placement in the Hebrew Bible and in Hittite Literature”, *JAOS* 106 (1986) 433-46.
- Y. ZAKOVITCH, „Miracle”, *ABD* IV, 845-856.